

Ilinniarnerup aaqqissugaanera

Isumaginninnermi ikiortinngorniarneq

Akuerineqarpoq Brancheudvalg-imit: 13 februar 2014

Akuerineqarpoq IIKNN-miit 13.feb. 2014

Nutarneqarpoq: 6 april 2016

Bestyrelsenit akuerineqarpoq sept 2017

Imai:

1.	Siulequt	2
2.	Isumaginninnermi ikiortinngorniarnerup siunertaa	2
3.	Isumaginninnermi ikiortip ilisarnaatai	3
3.1.	Ilinniarnissamut tunuliaqutaasut	3
3.2.	Suliaqarfiussinnaasut	3
3.3.	Akisussaaffiit oqartussaaffiillu	3
4.	Tiguneqarnissamut piumasaqaatit	4
5.	Ilikkagaqarfigerusutat / Naleqassutsip tunngavii	4
6.	Atuagarsorfissanut sungiusarlunilu sulinissamut piffissalersuut	5
7.	Atuagarsorluni ilinniarneq	6
7.1.	Ilinniagassat nalunaaquttallu akunnerisa agguataarneqarnerat	6
7.2.	Atuagarsorluni ilinniarnerup siunertaa	7
8.	Sungiusarluni sulineq	14
8.1.	Sungiusarluni sulinermi anguniakkat	14
8.2.	Sungiusarluni sulinerup pilersaarusiorneqarnissaa	15
8.3.	Sungiusarluni suliffissat siunertaat	15
9.	Sungiusarluni sulinermi ilitsorsorneqarneq	16
10.	Sungiusarluni suliffiup akuerineqarnissaannut piumasaqaatit.	17
11.	Misilitsinnerit Pinngitsoorani allallugit suliassat aamma angusarisimasanik naliliinerit	18
11.1.	Atuagarsornermi angusarisimasanik naliliineq	18
11.2.	Sungiusarluni sulinermi pinngitsoorani allallugu suliassaq	18
11.3.	Angusarisimasanik naliliinerit	19
11.4.	Inaarutaasumik misilitsinnej aamma PI/SPS'imi atuagarsornerit pingajuanni angusarisimasanik naliliineq. Taavalu inaarutaasumik soraarimmeernissamut malitassaq	19
11.5.	Napparsimalluni misilitsinnissamut misilitseqqinnissamullu malittarisassat	23
11.6.	Napparsimalluni soraarummeerneq	23
11.7.	Misilitseqqinnej	23
11.8.	Pissutsit immikkut ittut	23
11.9.	Naammagittaalliorssinnaaneq	24
11.10.	Ilinniagaqarnersiutinut tunngasut	24
12.	Ilinniarnerup nalaani peqanngittarneq	24
12.1.	Naartunermermi erninermilu sulinngiffeqarneq	25
13	Ilinniarunnaarallarneq Ilanngussaq APA litteraturliste	25

1. Siulequt

Isumaginninnermi ikiortinngorniarnermi ilinniarnerup (SHU) aaqqissuussaanerata uuma siornatigut STI-mut atasumik inunniq isumaginninnermi peqqinnissalerinermilu ilinniartut atuagarsorneranni aamma sungiusarlutik sulineranni najoqqtassat taarserpai. Ilinniarnerup atuagarsornertaa amerlanertigut kalaallisut ingerlanneqartarpooq.

Ilinniarnermi nutaami Isumaginninnermi ikiortinngorniaq atuagarsorluni ilinniarnermini aamma sungiusarluni sulilluni ilinniarnermini ilinniagaqarnersiutisisarpoq.

Ilinniarnerup aaqqissuussaanera suliarineqarpoq Perorsaanermik Ilinnarfimmi (PI/SPS) sulisunit oktober 2001 nutarterneqaqqaarpoq. Ukiorlu allortarlugu nutarterneqartarluni.

Isumaginninnermi ikiortinngorniarluni ilinniarnermi nutaami anguniarneqarpoq atuagarsornerup sungiusarlunilu sulinerup paarlakaajaannerisigut ilinniartup inuttut ilisimasatigullu piginnaasassanik ineriartitsillunilu piginnaaneqaleriartornissaa isumaginninnerup iluani suleqataasutut tamatigoortutut sulilersinnaalernissaminut.

Siornatigut Inunniq Isumaginninnermi peqqinnissalerinermilu ilinniarnermut naleqqiullugu ilinniarnermi nutaami ilinniakkat annertusiartortinnissaannik ilaquareeropoq. Atuagarsornerit pingasuupput taakkunani marluk nunap immikkoortuani ilinnarfimmiissallutik (RES) pingajuat Qitiusumik ilinnarfimmi (PI/SPS)

Ilinniarnerup aaqqissuussaanerani inatsisitigut tunngavigneqartut makkuupput:

- Ilinniagaqarnersiutit pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 21, 13 december 2012-meersoq.
- Ilinniagaqarnersiutit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 12, 22. November 2011-imeersoq.
- Inuussutissarsiuutnik ilinniartitsinerit aamma inuussutissarsiuutnik ilinniartitsinerup iluani pikkorissaanerit pillugit Inatsisartut Inatsisaat nr. 10, 19. Maj 2010-meersoq.
- Inuussutissarsiuutnik ilinniartitaanermut tunngasut aqunneqarnerat pillugu Namminersornerullutik Oqartussat Nalunaarutaat nr. 20, 27. maj 1991-imeersoq.
- KIIIP'ip kaajallaasitaa napparsimalluni soraarummeerneq misilitsittarnerlu pillugit kaajallaasitaa nr. 3/96, 17. juni 1996-imeersoq.
- Isumaqatigiissut. Naalakkersuisut, Finansministeriap aamma Sulinermik Inuussutissarsiuuteqartut Kattuffiata akornanni Ilinniartut pillugit isumaqatigiissut. 21. marts 2013-imeersoq.

Ilinniarnerup aaqqissuussaanera ilinniartunut aamma sungiusarluni sullivinnut tamanut tunniunneqassaaq.

2. Isumaginninnermi ikiortinngorniarluni ilinniartitaanerup siunertaa.

Isumaginninnermi ikiortinngorniarluni ilinniartitaanerup siunertaraa ilinniartup inuttut ilisimasatigullu piginnaasassanik ineriartitsillunilu pigisaqaleriartornissaa isumaginninnermi suliat iluanni piginnaaneqarluarluni suleqataasutut namminersorluni sulisinnaalernissaminut.

Aammattaaq siunertaavoq akisussaassuseqarlualernissaminut aammalu ulluinnarni suleqatigiinnermi suleqataalernissaminut ilinniartup tunngavissaasunik pigisaqalernissaa. Aammattaaq Isumaginninnermi ikiortinngorniarluni ilinniartitaanerup siunertaraa ilinniartup isumaginninnerup tungaatigut ilisimasassatigut inerisartuarnissamut kiisalu ilinniagaqaqqinnissamut ilinniaqqinnissamullu piginnaanngortinnejarnissaa kajumissuseqartunngortinnejarnissaalu.

3. Isumaginninnermi ikiortip ilisarnaatai.

3.1 Ilinniarnermut tunuliaquatasut.

Isumaginninnermi ikiortinngorniarluni ilinniarnermut tunuliaquatasut isumaginninnermi suliat iluanni suleqatissanik piginnaaneqartunik pisariaqartitsisoqarnera, perorsaanermi tunngaviusumik suliassanik nammineerlutik ingerlatsisinnaasunik, kiisalu aamma sullissivinni isumassuinermi sammisassaqartitsiniarnermilu suliassanik assigiinngitsunik ingerlatsisinnaasunik.

3.2 Suliaqarfiusinnaasut

Isumaginninnermi ikiorti ilinniarnerminik naammassereeruni makkut iluanni atorfininniarsinnaavoq:

Ulluunerani paaqqinniffiit:

- meeraaqqueriviit
- meeqqeriviit
- akuleriinnut paaqqinniffiit
- fritidshjemmit
- atuarfinni paaqqinniffissatut aaqqissuussat
- fritidsklubbit
- ungdomsklubbit
- meeqqat atuarfianni minnerit, 1. – 3, klasseniittut
- Ilaqutariinnut sullissiviit

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit:

- innarluutilinnut sullissiviit
- najugaqaqtigifiit
- utoqqaat illui
- meeqqat angerlarsimaffii, paaqqinniffiillu immikkut ittut
- pinerluuteqarsimasunut isumaginnitoqarfik

3.3. Akisussaaffiit oqartussaaffiillu.

Isumaginninnermi Ikiorti isumaginninnerup iluani tunngaviusumik suliassani, perorsaanermi sammisassaqartitsiniarlunilu suliassani suleqataasinnaanissaminut ilinniarsimasuuvoq. Sullissivinni atuisunut Isumaginninnermi Ikiorti suliassatigut inuttullu ikuussinnaavoq. Isumaginninnermi Ikiorti ilinniarnermit ilisimalikkamigut tunngavissaqarpoq perorsaanikkut suliassaviusunik suliassiissutigineqarsimasunik akisussaaffiginnissinnaanissaminut.

4. Tiguneqarnissamut piumasaqaatit.

Ilinniartunngortussaq 10. klasemi soraarummeirluni allattariarsornermi misilitsissimassaaq kalaallisut minnerpaamik 4 aamma qallunaattut minnerpaamik 02 karaktereralugit.

Imaluunniit ilinniartunngortussaq sunngiffimmi atuartitsinermi kalaallisut qallunaatullu misilitsissimassaaq kalaallisut minnerpaamik 4 aamma qallunaatut minnerpaamik 02 karaktereralugit.

Imaluunniit ilinniarnermi aallarnisaaneq alla akuerisaasoq, assersuutigalugu Majoriaq, ingerlassimassavaa naammaginartumik inernilimmik.

Qinnuteqartut inunnik isumaginninnerup iluani sulinermik misilittagallit piumaneqarnerupput.

Qinnuteqartoq ilinniarnissamut akuerineqarpat, pillagaasimanerup / pillagaasimannginnerup allagartaa taavalu Meeqqanut pinerliisimannginnermut uppernarsaat piniarneqassaaq.

Pillagaasimanerup / Pillagaasimannginnerup allagartaani pinerluutinik ilinnialernissamut akuersissummut atoruunnaarsitsisinnaasunik allassimasoqassanngilaq. Qitusumik Ilinniartitaanermut Ataatsimiitaliaq pinerluutinik pillagaasimanerup / pillagaasimannginnerup allagartaani allassimasunik – ilinnialernissap aallartiinnarsinnaanera imaluunniit ilinnialernissamut akuersissutip atorunnaarsinneqarnissaa siunertaralugu – naliliisuussaaq.

5. Ilikkagaqarfigerusutat / naleqassutsip tunngavii.

PI/SPS'ip naleqassutsimut tunngavii kulturimik paasinninnermik, kikkut tamarmik oqartussaaqataanerannik aammattaaq inuit ataasiakkaat inuttut ilisimasassatigullu ineriartortitaanissaannut inissaqartitsinissamik imaqartut Isumaginninnermi ikiortinngorniarluni ilinniarnermut tunngaviliisuussapput.

Isumaginninnermik ikiortip nammineerluni akisussaaffini oqartussaaffinilu ilisimaarissavai.

Taamaattumik ilinniarnerup sunniuteqaqataaffigissavai Isumaginninnermi ikiortip nammineerluni, akisussaasumik ilisimasassatigullu ilisimaarinnilluni suliassaviusunik piginnaanerminik ineriartortitsilernissaa.

Aammattaaq Isumaginninnermi ikiorti inunnut ataasiakkaanut ataaqqinnittuussaaq, isumassuinermik takutitsisassalluni tunniussaqartassallunilu, kiisalu ajornartorsiutit anigorniarneqarnissaannut siunnerfeqartumik sulisassalluni.

Isumaginninnermi ikiorti eqaatsumik, nutaaliorsinnaasumik aamma suliat akimorlugit sulisinnaasuussaaq.

Malugiuk sulliviit amerlanerpaat piumasarisarikkajuttarmassuk pillagaasimannginnermut uppernarsaat aammalu Meeqqanut pinerliisimannginnermut uppernarsaat.

6. Atuagarsorfissanut sungiusarlunilu sulinissanut piffissalersuut.

Atuagarsorluni ilinniarnermi aamma sungiusarluni sulilluni ilinniarnermi Isumaginninnermi Ikiortinngorniarluni ilinniartoq ilinniagaqarnersiuteqassaaq.

Ilinniarneq (ukiut marluk angullugit) ukiunik marlunnik sivisussuseqarpoq, tassa sap. ak. 49 atuagarsorneq (ilanngullugit sap. ak. 1 piffinni ataatsimoorussamik ilinniarneq pillugu ilisarititsinerit) aamma sap. ak. 47 sungiusarluni sulineq.

Atuagarsornerup amma sungiusarluni sulinerup sivisussusaat assigiinngiaarsinnaavoq ilinniartup aallartiffissaapeqqutaalluni, atuagarsornermi aamma sungiusarluni sulinermi nikittoorutaasinnaammata nalliuuttu aamma sulinngiffissat tamanut atuutut sulinngiffeqarfissallu. Ilinniartoq pisinnaatitaavoq ukiumut sapaatip akunnerini tallimani sulinngiffeqarnissaminut. Sulinngiffeqarneq sungiusarluni sulinerup iluani ingerlanneqassaaq, takuuk qupperneq 5.

Piffissani atuagarsorfiusuni ataasiakkaani nalunaaquttap akunneri atuarfissat assigiinngissitaarlugit inissitsiterneqarsimapput. Tamatuma kingunerissavaa nalunaaquttap akunnerisa atuartitsivissat pilersaarutaareersut avataasigut projektinik suliaqartoqartarsinnaanissaa aammalu ilinniarneq pillugu ilitsersuisoqartarsinnaanissaa.

Piffissaq sungiusarluni suliffiusussaq 1 aamma 2 sungiusarluni suliffik ataaseq aallaavigalugu ingerlanneqassaaq.

Ilinniarneq piffissanut tallimanut aaqqissugaavoq:

Atuagarsorfik 1: Sap.ak. 12 nal. ak. atuartitsiviit 432 (RES)

Sungiusarluni sulineq 1: Sap. ak. 17

Atuagarsorfik 2: Sap. ak. 16 nal. ak. atuartitsiviit 544 (RES)

RES Ilulissat & Maniitsoq Sap. ak. 17 sivisussuseqarput, nalliuuttu pissutigalugit.

Sungiusarluni sulineq 2: Sap. ak. 30

Atuagarsorfik 3: Sap. ak. 20 nal. ak. atuartitsiviit 600 (PI/SPS)

Aasaanerani sulinngiffeqarneq julimi sapaatip akunnerini pingasuni pisassaaq. Sapaatip akunneri sulinngiffeqarfissat kingulliit marluk sungiusarluni sulinerup nalaani ilinniartup sungiusarlunilu suliffiata isumaqatigiissuteqarnerisigut pissapput.

Taamaaliortoqassaaq isumagalugu ilinniartut julip qaammataata avataatigut ataasiakkaarlutik sulinngiffeqarnissaminut pisariaqartitsisarsinnaanerat. Taamaattumik sungiusarluni sulisarnissanut piffissarititaasut ilinniarnermik aallartitsisarnernut taakkununnga marluusunut inissismaffimmikkut assigiinngitsuupput, tassa ukiuunerani aallartittut aasaanerani sulinngiffeqarnissat immikkoortuni marlunni ingerlattartussaammatigik

7. Atuagarsorluni ilinniarneq

Atuagarsorluni ilinniarnissaq piffisanut pingasunut agguagaavoq. Piffissat atuagarsorfissat siullit marluk RES’imi ingerlanneqartassapput. Piffissaq atuagarsorfissaq kingulleq PI/SPS’imi ingerlanneqartassaaq. Piffissat atuagarsorfissat imaraat katillugit nalunaaquittap akunneri atuartitsivissat 1576, taakkulu atuagarsorfissami siullermi nal. ak. 432-nut, atuagarsorfissap appaani nal. ak. 544-nut, atuagarsorfissallu pingajuani nal. ak. 600-nut agguataarneqarsimallutik.

7.1 Ilinniagassat nalunaaquittallu akunnerisa agguataarneqarnerat

Atuagarsorfissaq 1.

RES’imi atugarsorluni ilinniartitsineq avitaavoq intromut aamma faginik ilinniartitsinermut. Sap. ak. ataatsimut nal. ak. atuartitsiviusussat 36 skemaliugaapput.

Intro/paasisutissiiffik

Tikilluaqqusineq, ilinn. mappi, ilisaritinnerit, EDB	nal.ak. 36
Ilinniariaaseq/ilinniarnermilu atugassarititaasut	nal. ak. 12
Ikiueeqqaarneq	nal. ak. 24

Perorsaaneq/psykologi	nal.ak. 80
Isumaginninneq/inuiaqatigiilerineq	nal.ak. 50

Kulturi/sammisassat:

Isiginnartaitsineq	nal.ak. 40
Nipilersorneq	nal.ak. 32
Sannavik	nal.ak. 47

Ilinniagassat peqqinnissamut tunngasut:

Aalaatsinut tunngasut	nal.ak. 12
-----------------------	------------

Ilinniagassat attaveqarnermut tunngasut:

Attaveqaqtigiineq/sulianut tunngatillugu oqariaatsit, EDB	nal. ak. 41
---	-------------

Sungiusrluni sulinissap piareersarneqarnera:

Pileraarusiorluni suliassat, anguniagassat ilusilersonneqarnerat	nal.ak. 36
ilinniarnissamut mappi	nal.ak. 22
Klassemi sammisaqarneq / ilinniarneq pillugu ilitsersuineq	nal.ak. 22

Katillugit	nal.ak. 432
------------	-------------

7.2 Atuagarsorluni ilinniarnerup siunertaa

Atuagarsorreq siulleq: PAASISIMASAQARFIGINNILERNEQ.

Ukunani pingasuni :

Isumaginninnerup iluani tunngaviusumik suliassani.

Perorsaanermi sammisaqartitsiniarnernilu suliassani.

Sullissivinni atuisunut suliassatigut inuttut ikiuussinnaaneq.

Atuagarsorluni ilinniarnerup siulliup siunertaa:

Ilinniagassat perorsaanermut/psykologiimut tunngasut.

Anguniagaq tassaavoq ilinniartup atuagarsornermini: *Paasisimasaqalernissaa*, ukunatigut:

- inuup inunngorneraniit toqunissaa tikillugu tarnikkut ineriertortarnermik ilisimasassanik paasisimasaqalernissaa.

Ilinniagassat isumaginninnermut tunngasut/inuiaqatigiilerineq.

Anguniagaasoq tassaavoq ilinniartup atuagarsornermini: *Paasisimasaqalernissaa*, ukunatigut:

- Inuiaqatigiit Kalaallit isumaginninnikkut aningaasaqarnikkullu aaqqissuussaanerannik ineriertornerannillu tunngaviusumik paasisaqalernissaa.
- inuiaqatigiit ineriertornerannik paasinnikkartornissaa, aammalu tamatuma nammineq ilaquitamilu inuuniarnikkut atugarisaannut, sulinerannut periaasiannullu pingaaruteqarneranik paasinnikkartornissaa.

Kulturi/sammisassat pillugit ilinniagassat.

Anguniagaasoq tassaavoq ilinniartup atuagarsornermini: *Paasisimasaqalernissaa*.

Ukunatigut:

- pilersitsisinnaassuseqarnerminik aallarniisinnaassuseqarnerminillu inerisaanissaa.
- atuisut ataasiakkaat imaluunniit inuit eqimattakkaat takorluuisinnaanermik isumassarsiorsinnaanermillu atuisinnaanissaannut kajungilersitsisinnaanermik, aallarniisinnaanermik ikorfartuisinnaanermillu piginnaasaqaleriartornissaa.
- Kalaallit Nunaanni pinngortitamik perorsaanikkullu periarfissaannik tunngaviusumik paasisimasaqalernissaa.
- nammineq inuttut, isumassiorsinnaanerminut, nipilfersorsinnaassutsimi eqquumiitsuliorsinnaassutsimilu inerisaaviginissaannut periarfissinneqarnissaa.
- nammineq inuttut tatigisinnaanissaminik ilinniarnissaa isumaminillu pissuserisaminik tatiginnittuunissaa.

Ilinniagassat peqqinnissamut tunngasut.

Anguniagaq tassaavoq ilinniartup atuagarsornermini: *Paasisimasaqalernissaa*.

Ukunatigut:

- peqqissutsimut allanillu suleqateqarnermut eqqiluisa arnerup pingaaruteqassusianik paasinninnissaa.
- angerlarsimaffinni sullissivinnilu eqquiaas arnermut eqqiluisa arnermullu malitassanik tunngavissaanerpaajusunik ilisimasaqalernissaa.
- timip sanarfineqarneranik sulisarneranillu tunngaviusumik paasisimasaqalernissaa.

- ajoqusernissat pinaveersaardeeqaqullugit timip isumatusaartumik qanoq atorneqarnissaanik ilisimasaqalerlunilu.

Ilinniagassat attaveqatigiittarnermut tunngasut.

Anguniagaq tassaavoq ilinniartup atuagarsornermini: *Paasinnilernissaa ilisimannilernissaalu.*

Ukunatigut:

- attaveqariaatsinik suleqatiginneriaatsinillu kiisalu taakkua atorneqarsinnaanerannik paasinnilernissaa/ilisimannilernissaalu.
- paasissutissiisinnaanissamut paasissutissanillu tigooraasarsinnaanissamut piginnaaneqalernissaa.
- suleqatigiilluni sungiusarnissaa.
- oqaatsinik suliamut atorneqartunik ilisimannilernissaa.

Atuagarsorfissaq 2.

Atuagarsorluni ilinniartitsineq ingerlanneqassaaq RES'imi. Sap.ak. nal. ak 34 skemaliugaapput. Naatsorsuutineqarpoq ilinniartoq eqimattani projektinilu sammisaqarnissani sulisinnaassasoq.

Sungiusarluni sulinermik eqikkaaneq:

Misilittakkanik paarlaasseqatigiinneq, ilinniarnermut quppersagaq, pilersaarusrorluni suliamik piareersaaneq naliliinerlu

nal.ak. 34

Perorsaaneq / psykologi nal.ak. 140

Isumaginninneq/inuiaqatigiilerineq nal.ak. 139

Attaveqaqatigiinneq, EDB nal.ak. 36

Kulturi/sammisassat:

Isiginniartitsineq nal.ak. 20

Suliaqarneq nal.ak. 55

Ilinniagassat peqqinnissamut tunngasut:

Aalaatsit pillugit ilinniagassat nal.ak. 28

Nerisat/inuussutissat nal.ak. 30

Sungiusarluni sulinissap piareersarnera:

Isigisanit aallaaveqarluni suliassaq, anguniakkanik nalunaarsuineq,

nal.ak. 34

ilinniarnermut quppersagaq

Klassemi sammisaqarneq/ilinniarneq pillugu ilitsersuineq nal.ak. 28

Katillugit nal.ak. 544

Atuagarsornerup aappaat: ILISIMASAQARFIGINNILERNEQ.

Ukunani pingasuni :

Isumaginninnerup iluani tunngaviusumik suliassani:

Perorsaanermi sammisaqartitsiniarnernilu suliassani:

Sullissivinni atuisunut suliassatigut inuttut ikiuussinnaaneq:

Atuagarsorluni ilinniarnerup aappaata siunertaa:

Ilinniagassat perorsaanermut/psykologiimut tunngasut.

Anguniagaq tassaavoq ilinniartup atuagarsornermini: *Ilisimasaqalernissaa*.

Ukunatigut:

- inuup inunngorneraniit toqunissaa tikillugu tarnikkut ineriertarnermik ilisimasassanik ilisimasaqarnissaa.
- perorsaariaatsinik ilisimasaqalernissaa paasinninnissaalu, perorsaariaasissarlu / periaasissarlu aallaavigalugu iliuuseqariartulerneq
- ilisimasani aqqutigalugit suliassatigut nalaatat assigiinngitsut ataqqillugit inuillu ataasiakkaat paasisinnaalersimallugit pissusilfersorsinnaasarnissani ilikkariartulissagaa
- nammineq inuttut ilisimasassatigullu ineriertornerminut pissuseqarfinginninnissaa ilisimaleriartussallugu
- inuit akornanni imminut pissusilfersorfigeqatigiinnerni qallikkut ilukkullu iliuusaasartut sunniuteqartarnerinik ilisimasaqarnissaa

Ilinniagassat isumaginninnermut tunngasut / inuiaqatigiilerineq.

Anguniagaasoq tassaavoq ilinniartup atuagarsornermini: *Ilisimasaqalernissaa*

- kalaallit inuiaqatigiit isumaginninnikkut aningaasaqarnikkullu aaqqissuussaanerannik ineriertornerannillu tunngaviusumik paasisaqalernissaa ilikkagaqarnissaaalu
- inuiaqatigiit ineriertornerannik paasinnikkartornissaa aammalu tamatuma nammineq ilaqtuttamilu inuuniarnikkut atugarisaannut, sulinerannut periaasiannullu pingaaruteqarneranik paasinnikkartornissaa ilisimasaqalernissaaalu.

Kulturi/sammisassat pillugit ilinniagassat.

Anguniagaasoq tassaavoq ilinniartup atuagarsornermini: *Ilisimasaqalernissaa*.

Ukunatigut

- pilersitsisinnaassuseqarnerminik aallarniisinnaassuseqarnerminillu inerisaanissaa.
- atuisut ataasiakkaat imaluunniit inuit eqimattakkaat takorluuisinnaanermik isumassarsiorsinnaanermillu atuisinnaanissaannut kajungilersitsisinnaanermik, aallarniisinnaanermik ikorfartuisinnaanermillu piginnaasaqaleriartornissaa.
- anngussiffigerusutanut assigiinngitsunut tunngatillugu atortussanik assigiinngitsunik, teknikklinik taakkualu atorneqarsinnaanerannik ilisimaqalernissaa: matuma ataani assigiinngitsunik ukioqarnerit aalasinnaassutsikkullu inerikkiartornerit.

- suleriaatsinik assigiinngitsunik misileraanissamut periarfissinneqarnissaa: kisimiilluni pilersaarasiamik suliaqarnermik, eqimattakkaarluni ataatsimoorlunilu pilersaarasiamik suliaqarnermik.
- Kalaallit Nunaanni pinngortitamik perorsaanikkullu periarfissaannik tunngaviusumik ilisimasaqalernissaa.
- nammineq inuttut, isumassasiorsinnaanerminut, nipilersorsinnaassutsimi eqqumiitsuliorsinnaassutsimilu inerisaaviginissaannut periarfissinneqarnissaa.
- nammineq inuttut tatigisinnaanissaminik ilinniarnissaa isumaminillu pissuserisaminik tatiginnittuunissaa.

Ilinniagassat peqqinnissamut tunngasut.

Anguniagaq tassaavoq ilinniartup atuagarsornermini: *Ilisimasaqalernissaa*.

Ukunatigut

- ulluinnarni inuunermi peqqinnermut sunniuteqartartut ilisimasaqarfigilissagai.
- inuup peqqinneranut inuunermillu ingerlatsineranut nerisat pingaruteqarnerannik paa-sinninnissaa.
- timip sanarfineqarneranik sulisarneranillu tunngaviusumik ilisimasaqalerlunilu misilittagaqalernissaa.
- ajoqusernissat pinaveersaerneqaqqullugit timip isumatusaartumik qanoq atorneqarnissaanik ilisimasaqalerlunilu misilittagaqalernissaa.
- periusilersornermut – perorsaanermut atatillugu timimik atuisinnaanermut tunngavissanik pissarsiaqarnissaa.

Ilinniagassat attaveqatigiittarnermut tunngasut.

Anguniagaq tassaavoq ilinniartup atuagarsornermini: *Ilisimasaqalernissaa*.

Ukunatigut

- attaveqariaatsinik suleqatiginneriaatsinillu kiisalu taakkua atorneqarsinnaanerannik ilisimannilernissaa.
- paasissutissiisinnaanissamut paasissutissanillu tigooraasarsinnaanissamut piginnaaneqalernissaa.
- suleqatigiilluni sungiusarnissaa.
- oqaatsinik suliamut atorneqartunik ilisimalikkaminut atuisinnaanissaa

Atuagarsorneq 3.

Atugarsorneq ingerlanneqassaaq PI/SPS’imi. Sapaatip akunneranut nal.ak. 30 atuartitsivissatut skemaliugaapput. Naatsorsutigineqarpoq ilinniartoq nammineerluni eqimattani, projektini, piffissap atuartitsiviup avataani inisisimasuni, sulisinnaanissaa. Ilinniarnermut siunnersuineq ilinniartitsinermi skemaniinngilaq, kisiannili ingerlanneqartassalluni piffissani ilinniartoq allanik atuartinnejartinnagu.

Sungiusarluni sulinermik eqikkaaneq:	
Ilinniarnermi quppersagaq, misilittakkanik paarlaasseqatigiinneq -	nal.ak. 0
Isigisanit aallaaveqarluni suliamik suliaqarsimaneq naliliinerlu	nal.ak. 30
Perorsaaneq / Psykologi	nal.ak. 125
Isumaginninneq / Inuiaqatigiilerineq	nal.ak. 125
Attaveqaqatigiinneq	nal.ak. 42
Kulturi/sammisassat:	
Isiginnaartitsineq	nal.ak. 50
Nipilersorneq	nal.ak. 30
Suliaqarneq	nal.ak. 70
Pinngortitaq/Silami inuuneq	nal.ak. 30
Meeqquerivitsialak workshop	nal.ak. 40
Klassemi sammisaqarneq	nal.ak. 20
Eksamens-imut piareersarneq	nal.ak. 46
<u>Katillugit</u>	<u>nal.ak. 600</u>

Atuagarsornerup pingajuat: PIGINNAASAQARFIGINNILERNEQ

Ukunatigut

Isumaginninnerup iluani tunngaviusumik suliassani.

Perorsaanermi sammisaqartitsiniarnernilu suliassani.

Sullissivinni atuisunut suliassatigut inuttut ikiuussinnaaneq.

Ilinniakkamini ilisimalikkaminut tunngaviusumik perorsaanikkut suliassaviusunik suliassiissutigineqarsimasunik akisussaaffiginnissinnaalissaq.

Atuagarsorluni ilinniarnerup pingajuata siunertaa:

Ilinniagassat perorsaanermut/psykologiimut tunngasut.

Anguniagaq tassaavoq ilinniartup atuagarsornermini: *Piginnaasaqarfigileriartussavaa.*

Ukunatigut

- inuup inunngorneranit toqunissaa tikillugu tarnikkut ineriertortarnermik ilisimasassanik ilisimasaqarnissaa.
- perorsaariaatsinik ilisimasaqalernissaa paasinninnissaalu, perorsaariaasissarlu / periaasissarlu aallaavigalugu iliuuseqartarnissaa
- ilisimasani aqqutigalugit suliassatigut nalaatat assigiinngitsut ataqqillugit inuillu ataasiakkaat paasisinnaalersimallugit pissusilfersorsinnaasarnissaa / piginnaasaqarfigileriartussavaa.
- nammineq inuttut ilisimasassatigullu ineriertornerminut pissuseqarfiginninnissaa
- inuit akornanni imminut pissusilfersorfigeqatigiinnerni qallikkut ilukkullu iliuusaasartut sunniuteqartarnerinik ilisimasaqarnini ineriertortissagai.

Ilinniagassat inuuniarnermut tunngasut/inuiaqatigiilerineq.

Anguniagaasooq tassaavoq ilinniartup atuagarsornermini: *Piginnaasaqarfigileriartussavaa*.

Ukunatigut

- Inuiaqatigiit Kalaallit isumaginninnikkut aningaasaqarnikkullu aaqqissuussaanerannik ineriartornerannillu tunngaviusumik paasisaqalernissaa ilikkagaqarnissaalu.
- inuiaqatigiit ineriartornerannik paasinnikkartornissaa aammalu tamatuma nammineq ilaquettamilu inuuniarnikkut atugarisaannut, sulinerannut periaasiannullu pingaaruteqarneranik paasinnikkartornissaa ilisimasaqalernissaalu.
- naligiinngissitsilersartunik aammalu naligiinngissitsilersinnaasunik kiisalu inuuniarnikkut ajornartorsiortitsilersartunik ajornartorsiortitsilersinnaasunillu (nammineq, inuiaqatigiit, aaqqissugaanerit ilaqtariillu piartuaartarnerannik) ilisimannilerlunilu tunngaviusutigut paasinnilernissaa

Kulturi/sammisassat pillugit ilinniagassat.

Anguniagaasooq tassaavoq ilinniartup atuagarsornermini: *Piginnaasaqarfigileriartussavaa*.

Ukunatigut

- pilersitsisinnaassuseqarnerminik aallarniisinnaassuseqarnerminillu inerisaanissaa.
- atuisut ataasiakkaat imaluunniit inuit eqimattakkaat takorluuisinnaanermik isumassarsiorsinnaanermillu atuisinnaanissaannut kajungilersitsisinnaanermik, aallarniisinnaanermik ikorfartuisinnaanermillu piginnaasaqaleriartornissaa. 1-2
- anngussiffigerusanut assigiinngitsunut tunngatillugu atortussanik assigiinngitsunik, teknikklinik taakkualu atorneqarsinnaanerannik ilisimaqalernissaa: matuma ataani assigiinngitsunik ukioqarnerit aalasinnaasutsikkullu inerikkartornerit.
- suleriaatsinik assigiinngitsunik misileraanissamut periarfissinneqarnissaa: kisimiilluni pilersaarusiamik suliaqarnermik, eqimattakkaarluni ataatsimoorlunilu pilersaarusiamik suliaqarnermik.
- Kalaallit Nunaanni pinngortitamik perorsaanikkullu periarfissaannik tunngaviusumik ilisimasaqalernissaa.
- nammineq inuttut, isumassorsinnaanerminut, nipilfersorsinnaassutsimi eqqumiitsuliorsinnaassutsimilu inerisaaviginissaannut periarfissinneqarnissaa.
- nammineq inuttut tatigisinnaanissaminik ilinniarnissaa isumaminillu pissuserisaminik tatiginnittuunissaa.

Ilinniagassat peqqinnissamut tunngasut.

Anguniagaq tassaavoq ilinniartup atuagarsornermini: *Piginnaasaqarfigileriartussavaa*.

Ukunatigut

- ulluinnarni inuunerme peqqinnermut sunniuteqartartut ilisimasaqarfigilissagi.
- timip sanarfineqarneranik sulisarneranillu tunngaviusumik ilisimasaqalerlunilu misilittagaqalernissaa.
- ajoqusernissat pinaveersaardeqaqqullugit timip isumatusaartumik qanoq atorneqarnissaanik ilisimasaqalerlunilu misilittagaqalernissaa.
- periusilersornermut – perorsaanermut atatillugu timimik atuisinnaanermut tunngavissanik pissarsiaqarnissaa.

Ilinniagassat attaveqatigijittarnermut tunngasut.

Anguniagaq tassaavoq ilinniartup atuagarsornermini: *Piginnaasaqarfijileriartussavaa.*

Ukunatigut

- attaveqariaatsinik suleqatiginneriaatsinillu kiisalu taakkua atorneqarsinnaanerannik ilisimannilernissaa.
- paasissutissiinnaanissamut paasissutissanillu tigooraasarsinnaanissamut piginnaaneqalernissaa.
- suleqatigijilluni sungiusarnissaa.
- oqaatsinik suliamut atorneqartunik ilisimalikkaminut atuisinnaanissaa

Ilinniagassat attaviat	Ilinniagassat	Nal.ak. katill.	Nal.ak. atuagarsorneq 1.	Nal.ak. atuagarsorneq 2	Nal.ak. atuagarsorneq 3.
Intro/ ilisaritsineq	Tikilluaqqusineq, ilinniarnermut quppersagaq, ilisaritinneq, EDB, ilinniariaaseq/ ilinniarnermi atukkuat	48	48		0
Ikiueqqaarneq	Ikiueqqaarneq	24	24		
Perorsaaneq/ psykologi	Perorsaaneq/ Psykologi	384	80	140	125
Isumaginninneq /inuiaqatigiilerineq	Isumaginninneq pillugu ilinniagassat/inuiaqatigiilerineq	275	50	139	125
Kulturi/ Sammisassat	Isiginnartitsineq Nipilersorneq Sannavik Pinngortitaq/silami inuuneq	374	40 32 47	20 55	50 30 70 30
Ilinniagassat peqqinnissamut tunngasut	Aalaatsit pillugit ilinniagassat Nerisat/inuussutissat	70	12	28 30	
Attaveqaqatigiinneq	Attaveqaqatigiinneq, EDB, sulanut tungatillugu oqaatsit atugaasut	119	41	36	42
Sungiusarluni sulinissap piareersarnera	Isigisanik aallaaveqarluni suliassaq/anguniakkanik nalunaarsuineq, ilinniarnermut quppersagaq	70	36	34	
Sungiusarluni sulinissap piareersarnera	Misilitakkaniq paarlaasseqatigiinneq Ilinniartuunermut quppersagaq Pilersaarusiorluni sulinissap suliarinera naliliiffigineqarneralu	64		34	30
Klassemi sammisa-Qarneq. Ilinniarnermi siunnersuineq		70	22	28	20
Meeqerivitsialak Workshop		40			40

Eksamens-imut pia-reersarneq					46
	Nalunaaquttap akunneri katillugit	1576	432	544	600

8 Sungiusarluni sulineq.

Atuagarsorluni ilinniarnermi aamma sungiusarluni sulinermi ilinniartoq ilinniagaqarnersiuteqassaaq. Sungiusarluni sulineq piffissanut marlunnut avitaavoq. Ukiuni marlunni ilinniartuuneremi sungiusarluni sulineq ingerlanneqassaaq sungiusarluni suliffimmi ataatsimi. Ilinniartoq sapaatip akunneranut sullissivimmiittassaaq nal.ak. 36-ni. Taakkununnga ilaatinneqarpoq sapaatip akunnera allortarlugu nalunaaquttap akunnerani ataatsimi sungiusarnermi ilitsersuisumit ilitsersorneqartarneq. Sapaatip akunneranut nalinginnaasumik suliffiusartut 40 tiimit angunissaannut nalunaaquttap akunneri sisamat sinneruttut ilinniartup nammineq ilinniarnermut, suliassamik allannermut, periarfissaqarpallu ilimniaqatigiillutik naapittarfimminkut atortassavai.

8.1 Sungiusarluni sulinermi anguniakkat.

Anguniagaq tassaavoq ilinniartup:

- nammineerluni isumassuinerup, sammisassat/suliassat iluanni perorsaanikkut suliassanik tunngaviusunik piareersaallunilu ingerlatsisarnissaa
- ilinniartup attaveqariaatsimik suleqatiginneriaatsimillu kiisalu taakkua atorneqarsinnaanerannik atuisinnaalernissani paasisimasaqalerfigissavaa ilisimasqaqarfigilissallugulu
- inuit ataasiakkaat ineriartornerannut ulluinnarnilu inuunerannut perorsarneqarnikkut atugassarititaasut inuuniarnikkullu atugassarititaasut assiginngitsut pingaaruteqarnerannik ilisimasqaqalernissaa
- nammineq ilinniarnerminut soqutiginninnerminik tunnusimanermillu takutitsinissaa.
- atuisunut ataasiakkaanut tunngatillugu eqaassusermik, paasinninnermik ataqqinninnermillu piginnaasaminik ineriartortitsinissaa
- inuit imminnut najorneranni akerleriissutaasut aaqqiiviginissaannut periarfissanik ilisimasqaqalernissaa
- Isumaginninnermi ikiortip suliffeqarfimmi aaqqissugaanermut assiginngitsunillu suliaqartut suleqatiginnerannut nammineerluni qanoq akuuneranut ilisimasqaqalernissaa paasinnilernissaalu
- atuisunut, suleqatinut suliffimmillu tunngatillugu akisussaassusermik, pisussaaffinnik periaatsinillu paasinninnissaa
- ilinniartup ilinniarnermini mappini nutartertuassavaa, taannalu aqqutigalugu ilinniarnermi aqunnissaa takusinnaaleriertussallugu.

8.2 Sungiusarluni sulinerup pilersaarusiorneqarnissaa.

Sungiusarluni sulinissaq marlunnik immikkoortoqarpoq. Piffissaq ataaseq sapaatip akunnerinik 17-nik aamma piffissap aappaa sapaatit akunnerinik 30-nik. Sungiusarluni sulinerup pingarnertut imarai isumassuineq, sammisassaqtitsineq, suliassatigut inuttullu ikiunneq kiisalu perorsaanermi tunngaviusumik suliassanik suliarinnitarneq.

PI/SPS'ip sungiusarluni sulinissaq piareersaasiortassavaa akisussaaffigalugulu sungiusarluni suliffissat piukkunnartut ilinniartumut qulakkeerneqarnissaat.

PI/SPS-mi rektori bestyrelsi sinnerlugu sungiusaammik suliffissat akuerissavai.

Sullissiviit allat atorneqarnissaat pillugu immikkut akuersissuteqartoqarsinnaavoq.

Suliassaqarfinni makkunani sungiusarluni sulineq ingerlanneqartassaaq:

Ulluunerani paaqqinniffiit:

- meeraaqqueriviit
- meeqqeriviit
- akuleriinnut paaqqinniffiit
- fritidshjemmit
- atuarfinni paaqqinniffissatut aaqqissuussat
- fritidsklubbit
- ungdomsklubbit
- meeqqat atuarfianni minnerit, 1. – 3, klasseniittut
- Ilaqutariinnut sullissivik

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit:

- innaruutilinnut sullissiviit
- najugaqaqtigiiffiit
- utoqqaat illui
- meeqqat angerlarsimaffi paaqqinniffillu immikkut ittut
- pinerluuteqarsimasunut isumaginnitoqarfik

8.3 Piffissat sungiusarluni suliffissat siunertaat.

Sungiusarluni suliffissap siulliup siunertaa:

Anguniagaasoq tassaavoq ilinniartup

- paaqqinniffimi tunngaviusumik suliassanik / perorsaanermik paasisimasaqalernissaa.
- paaqqinniffiup ulluinnarni perorsaanermik suliassanillu ingerlatsineranik paasisimasaqalernissaa.
- Ilinniartup attaveqariaatsnik suleqatiginneriaatsinillu kiisalu taakkua atorneqarsinnaanerannik paasisimasaqalernissaa

- paaqqinniffimmi suliassaviusunik ilitsorsorneqarluni aaqqissuussillunilu suliariinnittarnissaa.
- sulisut allat suleqatigalugit ilitsorsorneqarluni pilersaarasiamik suliakkiissut suliariissagaa.
- Ilinniartup suliffimmi ingerlanneqarneranik paasisaqalernissaa.

Sungiusarluni suliffissap appaata siunertaa.

Anguniagaasoq tassaavoq ilinniartup:

- paaqqinniffimmi suliassavinnik nammineerluni piareersaasinnaasarnissaa suliariinnissinnaasarnissaalu
- suliffeqarfip aqqissuussaanerata ilisimasaqarfigilernissaa
- Ilinniartup attaveqariaatsnik suleqatiginneriaatsinillu kiisalu taakkua atorneqarsinnaanerannik atuisinnaalernissaa
- sammisassatut paaqqinmillunilu suliassanik nalinginnaasunik nammineerluni piareersaasinnaasarnissaa ingerlatsisinnaasarnissaalu
- nammineerluni suliassat / perorsaanerup ingerlanissaanik aallartitsisinnaasarnissaa
- ilitsorsorneqarluni isigisanik tungavilimmik suliani nammineerluni misilissagaa

9. Sungiusarluni sulinermi siunnersorneqarneq.

PI/SPS'ip RES peqatigalugu atuagarsorluni ilinniarneq sungiusarlunilu sulineq matuma ataani sungiusarluni sulinermi siunnersortissanik pikkorissarttsisarneq tamaat isigalugu akisussaaffigai.

Sungiusarluni suliffiup akisussaaffigaa sulilluni sungiusarnerup isumannaariartorneqarnissaa. Tamanna makkunangna nassataqassaaq: sungiusarluni suliffiup sapaatip akunnera allortarlugu nalunaaquuttap akunnera ataaseq atorlugu ilinniartumik siunnersuinissaanik, naliliilluni oqaloqatiginnittarnissaanik, RES/PI/SPS suleqatigalugu pinngitsoorani allallugu suliassamik nalilersueqataasarnissaanik.

Peqatigitillugu sungiusarluni suliffiup periarfissiivigissavaa ilinniartumut suliassiissutigineqartut aqutigalugit sungiusarluni sulinermi anguniakkat anguneqarsinnaanissaat.

Suliassat:

- ilinniartoq atuagarsorluni ilisimasaminik sulinermi atuisinnaanissaanik periarfissiivigissavaat.
- ilinniartoq suliffeqarfip aqqissuussaaneranik ilisimasaqalersissavaat.
- ilinniartoq suleriaatsnik/perorsaariaatsnik atuagarsornerup nalaani sungiusneqarsimasunik misileraasarnissaanik periarfissiivigissavaat.
- ilinniartoq sulinermi suleriaatsinut sungiussinissaanik periarfissiivigissavaat.
- ilinniartoq sulinermi nammineersinnaaleriartornissaanik periarfissiivigissavaat.

Sungiusarluni suliffimmi pisortaasoq sungiusarluni sulinermi qulliulluni akisussaasuovoq. Pisortaasup sungiusarluni sulinermi siunnersuinermi akisussaasusqaq toqqassavaa. Sungiusarluni sulinermi siunnersuisutut akisussaasup ilinniakkamigut tunuliaqtutarissavai minnerpaamik socialmedhjæelperitut/barnemedhjæelperitut/socialhjæelperitulluunniit ilinniagaqarsimaneq. Malitassaq taanna pillugu taamaattoq immikkut akuersissuteqartoqarnissaanut periarfissaqarpoq.

Sungiusarluni sulinerup nalaani ilinniartoq aammattaaq ataatsimik marlunnilluunniit siunnersorteqarsinnaavoq.

Sungiusarluni sulinermi siunnersuisup akisussaaffigai:

- atuagarsorluni ilinniartitsinerup ilinniartup peqataaffigisaata malinnaavigiuarnissaa
- ullut tamaasa ilitsersuisarnissap qulakkeersimaneqarnissaa
- ilinniartup sapinngisaanut pisinnaaneranullu naleqqiullugu suliassat pilersaarusiorneqartarnissaat suliakkiissutigineqartarnissaallu
- sungiusarluni sulinermi ilitsersuinerup ataavartuunissaata qulakkeersimaneqarnissaa
- pinngitsoorani allallugu suliassap suliarineqarnerani PI/SPS'ip najoqqtassiai aallaavigalugit ilitsersuisarnissaq
- sungiusarluni sulinerup tamarmiusup ingerlanerata ataqtigijissaarneqarnissaa nalilersorneqartarnissaalu
- angusarisat nalilersorneqartarnissaanni allallugulu oqaaseqaasiornissaanni peqataassaaq
- sungiusarluni suliffik kiisalu RES – PI/SPS suleqatigalugit sungiusarluni sulinerup inerinnartuunissaata naleqqussarneqartarnissaatalu sulissutiginissaat
- suliffeqarfip aaqqissuussaanerata ilisimasaqarfigilernissaa ilinniartumut periarfissiissutigissallugu.

RES'imi ilinniartitsisoq sungiusarluni sulinermi siullermi aappaannilu attaveqaataassaaq.

Ilinniartitsisup allakkatigut oqaluuttarnikkullu ingerlaavartumik attaveqartarneq aqqutigalugu qulakkeertassavaa ilinniartup sungiusarluni sulinissamut anguniagaasut aallaavigalugit suliaqartinneqarnera kiisalu apeqqutit / ajornartorsiutit oqaloqatiginnissutigisassallugit aammalu ilinniartoq sungiusarfillu ilitsersortassallugit.

Sungiusarluni sulinermi siullermi ataasiarluni pulaarnikkut RES'imi ilinniartitsisoq sungiusarluni sulinermi oqaloqatigiinnermut angusaasullu nalilerneqarnerinut peqataassaaq.

Sungiusarluni sulinerup aappaani RES'imi ilinniartitsisoq sungiusarluni sulinermi oqaloqatigiinnermut angusaasullu nalilerneqarnerinut peqataassaaq. Taamatuttaaq taamaaliornissaq ajornanngippat kiisalu nunami sumiiffiup aamma ajornartinngippagu PI/SPS'imi ilinniartitsisoq oqaloqatigiinnermi tessani peqataassaaq.

10. Sungiusarluni suliffissap akuerineqarnissaanut piumasaqaatit.

PI/SPS-mi rektori brancheudvalgi sinnerlugu sungiusaammik suliffiit akuerissavai.

Sullissiviup illutai inuttaqarneralu akuersaarnartuussapput.

Qulaani taaneqartunut tunngatillugu sullissivimmi allannguiteqartoqarsimappat suliffiup pisussaaffigaa tamatuma PI/SPS'imut nalunaarutigineqanissaa.

Sungiusarluni suliffiup suliarissavai:

- sungiusarluni suliffiup ilisaritinneqarnissaa
- Isumaginninnermi ikiortinngorniap sungiusarluni sulinissaanut suliffiup anguniagai ilinniarterup aaqqissuussaanerani imm. 8.3 naapertorlugu
- kiap sungiusarluni sulinermi siunnersuisussatut akisussaasuuusinnaanera nalunaarutigalugu.

- Sungiusarluni suliffiup malittarisassaa atorneqassaaq.
Isumaginninnermi ikiortinngoriaq sungiusarluni suliffimmi atorfift amerlassusilerneqarneranni ilaatinneqassanngilaq, aammalu sungiusarluni sulinerup nalaani sulisutut sulisinneqassanani sungiusarnermi siunnersorti siumut isumaqatigeqqaartinnagu.

11. Misilitsinnerit. Pinngitsoorani allallugit suliassat aamma angusarisimasanik naliliinerit.

11.1. Atuagarsornermi angusarisimasanik naliliineq.

Ilinniarnerup ingerlanerani arlalinnik allallugit naliliisoqartassaaq. Naliliinerni atorneqartassaaq ‘angusivoq / angusinngilaq’ imaluunniit Greenlandic Grading System (GGS skala). Soraarummeersinnaajumalluni ilinniarnerup naammassisimanera allagartartaarfegalugu ilinniartup ilinniarnermi ingerlatassat tamaasa angusiffigisimassavai.

RES’imiinnerit marluusut naaneranni ilinniartup ilinniagassanik atuagarsorluni paasisimasai nalilersuiffigineqassapput. Atuagarsorsimaneq nalilerneqassaaq ‘angusivoq / angusinngilaq’. Angusivoq paasineqassaaq ilinniarnermi ingerlatassat tamarmik angusiffiusimasut. Naliliineq allaganngorlugu nassiunneqassaaq PI/SPS’imut tassanilu paarineqassalluni.

Naliliinerup assilinera RES’imi ilinniartup siullertut attaveqarfingisaani paarineqassaaq.

11.2. Sungiusarluni sulinermi pinngitsoorani allallugit suliassat

Sungiusarluni sulinerit marluusut tamaasa pinngitsoorani allallugu suliamic suliariinnittoqassaaq. Sungisarluni sulinermi siullermi pilersaarusrisorluni suliassaq suliassaassaaq. Sungiusarluni sulinerup aappaani marlunnik allaaserisassanik suliakkiissutitaqarpoq, siulleq isigisamik tunngaveqarluni suliakkiissut, aappaatullu sullitaq qitiutillugu suliakkiussaalluni. RES’imi sungiusarluni sulinissap piareersarneqarnerani suliassamut tunngasut oqallisigalugit sammineqassapput.

Pinngitsoorani allallugu suliassamik suliariinninnissaminut suliffiup nalaani periarfissaqarnissaminik ilinniartoq qulakkeeriffigineqassaaq. Tamatuma saniatigut ilinniartoq nammineq ilinniarnissaminut immaqlu suliassanut taakkununnga sammisaqaqateqarnissamut piffisamik atugassaqartitaassaaq.

Suliaq nalilerneqassaaq RES’imi ilinniartitsisumit akisussaasumit sungiusarluni sulinermi siunnersorti sungiusarluni suliffimmut attuumassuteqartoq suleqatigalugu.

Suliaq nalilerneqassaaq: Angusivoq / angusinngilaq.

Naliliineq allataassaaq naliliinermilu angusaasut PI/SPS’imut nassiunneqassapput tassanilu toqqorneqassallutik.

Naliliinerup nuutinnera RES’imi ilinniartup pingarnertut attuumassuteqarfingisaani paarineqassaaq.

Sungiusarluni sulinermi pinngitsoorani allallugit suliakkiussanik angusinngitsoornermi ilinniartoq periarfissaqarpoq suli ataasiarluni nutaamik suliakkiussamik allannissaminut, soorlu immaqa aallaavigalugu allaaserisaq angusinngitsoorfigisaq.

11.3. Angusarisimasanik naliliineq.

Sungiusarluni sulinerit naaneri tamaasa angusarisimasat nalilerneqartassapput.

Pinngitsoorani allallugu suliaq killifimmi angusarisimasat nalilerineqarnerinut ilanngunneqassaaq.

Ilinniartup angusai nalilerneqassapput sungiusarluni sulinermi anguniakkanut aamma sungiusarluni ilinniarnermut sanilliussinikkut.

Angusaasut naliliivigineqarneranni naliliissutigineqassapput: Angusivoq / angusinngilaq.

Naliliineq allallugu suliarineqassaaq PI/SPS' imullu nassiunneqassalluni tassanilu paarineqassalluni. Nuutinnera uppernarsaasigaq ilinniartumut tunniunneqassaaq.

Nuutinnera RES' imi ilinniartup pingarnertut attuumassuteqarfingisaani paarineqassaaq.

11.4. Inaarutaasumik soraarummeerneq aamma PI/SPS'imi atuagarsornerit pingajuanni angusarisimasanik naliliineq. Taavalu inaarutaasumik soraarummeernissamut malitassaq.

Atuagarsornerit pingajuata naanerani ilinniarnerup naammassilernerani avataaneersumit naliliisoqarluni misilitsittoqassaaq.

Avataaneersumit naliliisoqarluni misilitsinnissami ilinniartup qinersinnaavaa kisimiilluni misilitsinnissaq imaluunniit amerlanerpaaamik pingasunik peqateqarluni misilitsinnissaq.

Avataaneersumit naliliisoqarluni misilitsinneq tassaavoq suliassamik allallugu suliariinninneq oqalulluni soraarummeersinneqarnermut tunngaviusussaaq.

Allallugu suliassap aallaavigissavaa perorsaariaasissatut allaaserineqarsimasoq ilinniartup atuagarsornermigut sulinermigullu ilikkarsimasaa.

Avataaneersumit naliliisoqarluni misilitsinneq nalilerneqassaaq soraarummeersitsisumit censorimillu. Censori IIKNN-miit toqqarneqassaaq.

Allallugu suliaq oqalullunilu soraarummeersitsineq ataatsimut naliliivigineqassapput.

Misilitsinnerup naliliivignerani GGS skala atorneqassaaq. Soraarummeernermi angusissaguni ilinniartup minnerpaamik kisitsit 02 angussavaa.

Tamatuma saniatigut GGS skala malillugu ilinniagassat ataasiakkaat qanoq angusaqarfingineqarsimanerat nalilersorneqassaaq.

Taakkua soraarummeernermi uppernarsaammut nuunneqassapput.

Ilinniartut inaarutaasumik misilitsinneranni kisimiilluni eqimattaalluniluunniit misilitsinnissap sivisussusaa. PI/SPS-imiiit akuerisaq.

	Ilinn. saqqumm.	Oqaloqatigiinneq	Naliliineq	Minutsit katill.
Ilinn. ataaseq	15 min.	20 min.	10 min.	45 min.
Ilinn. marluk	20 min.	30 min.	10 min.	60 min.

Misilitsinnerit, sungiusarluni sulinermi pinngitsoorani suliassat angusaasimasunillu nalilersuinerit tamarmik angusiffigineqassapput.

Inaarutaasumik allaaserisassap imaanut piumasaqaatit:

1. Saqqaa.

- Allaaserisap qulequataa
- Kiap / kikkut suliaraat
- Allaaserisap aallartiffiata ullua tunniunneqarfialu
- Siunnersortip aqqa imalt. Siunnersortit aqqi
- Ilinniarfik
- Naqinnerit amerlassusai.

2. Imarisaata nalunaarsorneqarnera

- Qulequattat imai quppernerilu

3. Aallaqqasiineq

- Atuartussamut allaaserisaq sumut sammineranik ilisarititsineq
- **Sullinniakkat**
 - Sullinniakkat, allaaserisami sammineqartut.
- **Sammisap iluani killiliineq**
 - Siammasissusaa killilerlugu, sunalu tikinniarnerlugu.
- **Sammisassap tunngavia**
 - Sammisassaq pillugu nammineq ilisimasat. (Tusartakkat takusartakkallu)
 - Sammisassaq pillugu isummiussat.
- **Sammisassamut apeqqusiineq**
 - Sammisami paasiniarusutaq imalt. paasiniarusutat suliamullu aqutsisussamik apeqqusiineq.

4. Periutsit kiisalu isumaliuutersuutit immikkoortortai

- Qanoq periuseqarluni allaaserinninnermi sammisaq misissorneqarpa
- Isumaliuutersuutit suut atorneqarniarpat
- Suut pingaarnertut atorneqarniarpat, soorlu: atuakkat, inatsisit, peqqussutit, internet-i, kikkut apersorneqarpat il.il.

5. Sammisaq pillugu itisiliineq.

- Sammisamut tulluartumik isumaliuutersuutinik (atuagarsornikkut) itisiliineq inuit timikkut tarnikkullu killiffiinik itisiliineq.
- Sammisamut tulluartumik perusissatut isumaliuutersuutinik (atuagarsornikkut) itisiliineq.
- Sammisaq pillugu misissuinermi ilanngunneqassapput inuaqatigiinni pissutsit: inatsisitigut, oqaluttuarisaanikkut ullutsinnilu pisut atuuttut itisilernerri.
- Sammisamut attuumassuteqartunik apersuineq.

6. Siunnersuusiorneq.

- Sammisaq pillugu paasisat aallaavigalugit Isumaginninnermi ikiorttitut perusissanik siunnersuusioritsi. Qanorlu taakkua perorsaanermut suliaqarnermi pitsanngortitsis-sutaasinnaanersut allaaserisiuk.

7. Sammisaq pillugu oqallisiginninneq

- Sammisaq pillugu itisiliinermi isumaliuutersuutinik atorneqartunik, inuaqatigiinni pissutsinik itisiliineq, nammineq misissuinerit taavalu qanoq siunnersuusiat aallaavigalugit nammineerluni isummersorneq.

8. Inerniliineq

- Sammisassamut apeqqusiinermi paasisanik inerniliineq.
- Sammisaq pillugu siunissami piviusorsiorpalaartumik qanoq takorluugaqarpisi - apeqqutinnut atatillugu?

9. Allannermi atorsimasat allattorsimaffiat / Litteraturliste

(Ilanngussaq takuu – APA litteraturliste)

- Atuakkiortoq, atuakkat atorsimasat, qulequtat, naqiterneqarfiat ukiorlu saqqummerfiat.
- Pjecet assigisaallu

- Internet-imit aallerfiit
- Aviisit
- II. Il.

10. Ilanngussat

Sammisaq pillugu atuagarsornikkut misissuinissinni, suliffeqarfinnilu apersuinissinni pissarsiasi ilanngunneqarsinnaapput.

Piumasaqaatit allat

- Maluginiarsiuk eqimattaalluni allassimagaanni peqataasut tamarmik allatamat assigiim-mik akisussaaqataammata.
- Microsoft Word atorlugu naqinnerit uku atorsigit; Times New Roman 12, kiisalu linie afstand 1½.
- Margin saamerleq: 2 cm.

Margin talerperleq 4 cm.

- Quppernerit ulikkaartut ikinnerpaamik 5 kiisalu amerlanerpaamik 9 allanneqassapput. Malugisiuk ilanngussat skemat assigisaallu taakkununnga ilaanggimmata.
- Quppernerit 5-9 missiliukkat (anslag) pillugit:

Qupperneq 1. missiliornera: 2.200 (akunneqarlutik)

Quppernerit 5. missiliornera: 11.000 (akunneqarlutik)

Quppernerit 9. missiliornera: 19.800 (akunneqarlutik)

Quppernerit 5-9 missiliorlugit: 11.000 – 19.800 (akunneqarlutik)

11.5. Napparsimalluni soraarummeernissamut soraarummeeqqinnissamullu malittarisassat.

11.6 Napparsimalluni soraarummeerneq.

Ilinniartoq sungiusarluni sulinermi allallugu pinngitsoorani suliassamik napparsimanini pissutigalugu piffissaq eqqorlugu tunniussisinnaanngippat piffissaq tunniussivissaq RES'ip PI/SPS'illu isumaqatigiissuteqarfinginerisigut allanngortinneqassaaq.
Taamaattoqarnerit tamaasa nakorsamit allagartamik tunniussisoqartassaaq.

Ilinniartoq avataaniit naliliisoqarluni misilitsinnermut napparsimanini pissutigalugu allamilluunniit akuerisaasumik peqquteqarluni, soorlu assersuutigalugu qaniginerpaasat napparsimaneranik imaluunniit toquneranik, takkussinnaanngippat nakorsamit allagartamik tunniussisoqarsimappat napparsimasutut soraarummeersinneqarnissaa neqeroorutigineqarsinnaavoq.

Napparsimaneq pillugu nalunaarut avataaneersumit naliliisoqarluni misilitsinnissaq pitinnagu PI/SPS'imut nalunaarutigineqarsimassaaq, nakorsamillu allagartaq ulla pingasut qaangiutsinnagit tunniunneqarsimassalluni.

Napparsimaneq pillugu nalunaarut piffissaagallartillugu tunniunneqanngippat, tamanna brancheudvalgimi nalilersugassatut qaqinneqassaaq.

Ilinniartoq periarfissaviusullu isiginiarlugit PI/SPS'ip napparsimalluni misilitsinnissaq piareersaavigissavaa.

Nakorsamit allagartamut aningaasartuutit PI/SPS'ip akilissavai.

11.7 Misilitseqqinnej.

Ilinniartoq sungiusarluni sulinermi allallugu pinngitsoorani suliassamik angusinngitsoortoq periarfissaqarpoq suliassamik nutaamik ataasiarluni suliarinneqqinnissaminut, immaqa suliassaq angusiffingitsuugaq aallaavigalugu suliarinninnissamut.

Ilinniartoq RES'iminiarfimmi atuagarsornerup naanerani angusimasaminik naliliivigineqarnermini angusinngitsoortoq suli marloriarluni ilinniarfimmittariaqarsinnaavoq.

Ilinniartoq sungiusarluni sulinermi angusimasaminik naliliivigineqarnermini angusinngitsoortoq sungiusarluni sulinermik marloriarluni ingerlatitseqqittarsinnaavoq. Sungiusarluni sulinissap ingerlanissaa ilinniartut ataasiakkaarlugit naliliivignerat aallaavigisarlugu sungiusarluni suliffissamit, RES'imit PI/SPS'imillu aaqqissunneqassaaq.

Ilinniartoq ilinniarnerup naammassinerani avataaniit naliliisoqarluni misilitsinnerminik angusinngitsoortoq marloriarluni misilitsinniaqqinnissaminut periarfissaqarpoq. Misilitseqqinnerit pissapput PI/SPS'imi tulliani avataaniit naliliisoqarluni misilitsinnerni.

11.8 Pissutsit immikkut ittut.

Immikkut illuinnartunik pisoqartillugu PI/SPS'imi rektorip bestyrelsillu akuerisinnaavaat ilinniartup misilitsinnermi ataatsimi suli peqataaqqinnissaa, sungiusarluni sulisarnermi suliassamik

ataatsimik suliarinneqqinnissaa, ataasiarluni suli atuarfimmeeqqinnissaa imaluunniit sungiusarluni sulinermik suli ataasiarluni sivitsueqqinnissaa.

Napparsimalluni soraarummeerneq pissaaq KIIIP'ip kaajallaasitaa nr. 3/96 naapertorlugu.

11.9 Naammagittaalliorsinnaaneq.

Ilinniartup RES'ip imaluunniit PI/SPS'ip ilinniartumut tunngasumik aalajangigai tigunerinit sapaatit akunneri sisamat qaangiutsinnagit allakkatigut tunngavilersuilluni Qitiusumik Ilinniartitaanermut Ataatsimiititaliamut naammagittaalliuutigisinnavaai.

Ilinniartup sungiusarluni sulinermi ilinniarnerminilu suliassat avataaniillu naliliisoqarluni misilitsinnermi pissutsit allakkatigut tunngavilersuilluni naammagittaalliuutigisinnavaai.

Pissutsit naammagittaalliuutigineqarsinnaasut:

- Misilitsinnermut tunngavik, matuma ataani ilitsersuineq aammalu apeqqutigineqartut suliassiissutillu ilinniarnerup siunertaanut tunngassusiat
- Misilitsinnerup ingerlanera
- Naliliineq

Naammagittaalliuut nassiunneqassaaq PI/SPS'imut kingusinnerpaamik pisoqarneraniit kingusinnerpaamik ullut arfineq pingajussaanni.

Naammagittaalliuut PI/SPS'ip suliarissavaa. PI/SPS-ip naammagittaalliuummut akissutaa isumaqtigineqanngippat uunga ingerlateqqinnejassaaq: Qitiusumik Ilinniartitaanermut Ataatsimiititaliaq, Box 519, 3952 Ilulissat.

Qitiusumik Ilinniartitaanermut Ataatsimiititaliap aalajangiinera aqtsivimmut oqartussaasumut allamut naammagittaalliuutigineqaaqqissinnaanngilaq.

11.10 Ilinniagaqarnersiutinut tunngasut.

Ilinniagaqarnersiutit naammagittaalliuutigineqarsinnaapput uunga:

Ilinniartitaanermut Aqutsisoqafik (IKIIN) Box 2221 3900 Nuuk

12. Ilinniarnerup nalaani peqanngittarneq.

Takkuttussaatitaaneq aamma tunniussinissamut aalajangersakkat aqunneqarnissaannut najoqqutassiornissaq PI/SPS'ip suliarissavai, taakkulu Qitiusumik Ilinniartitaanermut Ataatsimiititaliamik akuerineqarsimassapput.

Ilinniartup sungiusarluni suliffimmi sulinermi maleruagassai malissavai.

Sungisarluni sulinerup nalaani aggertussaatitaanermut malittarisassat aqunneqarnissaat pillugu ilinniartup sulillunilu misiliiffiup (praktik-erfiup) malittarisassai malissavai.

Ilinniarnerup nalaani aggertarnissaq pisussaaffigineqarpooq.

Piffissanut ilinniarfimmiennermut aamma sungiusarluni sulinernut ataasiakkaanut peqanngittarnermut nalunaarsuinerit ingerlannejartassapput, pineqarput katillugit piffissat tallimat tamaasa.

12.1 Naartunermi erninermilu sulinngiffeqarneq.

Ilinniarnerup ingerlanerata pilersaarusiornissaa eqqarsaatigalugu naartunermi sulinngiffeqarnissap qaqugu aallartinneqassangatinneqarneranik ilinniartup RES aamma PI/SPS sapinngisamik piaarnerpaamik ilisimatissavai.

Ilinniartoq ilinniarnerup ingerlanerani qaquguluunniit naartunermi sulinngiffeqaraluaruni sulinngiffeqareernerup kingornagut ilinniarnerup naammassiniarnissaanut pisinnaatitaavoq.

RES'ip ilinniartoq taassumalu sungisarluni suliffia paaseqatigalugit isumaqatigiissutigissavaat ilinniarnerup nutaamik ingerlaqqinnissaa. Allanngortoqarneri tamaasa aamma PI/SPS tamakkunanna ilisimatinneqartassaaq.

Erninermi ilinniagaqarnersiutit tunniunneqarsinnaanngillat. Erninерminut atatillugu sulinngiffeqarnermi ilinniartoq najugarisamini kommunep allaffianut saaffiginnittariaqassaaq.

13. Ilinniarunnaarallarneq

Ilinniartoq ilinniarunnaarallarniarluni qinnuteqarsinnaavoq minnerpaamik atuagarsorneq 1 aatsaat naammassisimaguniuk.

Ilinniartoq ilinniarunnaarallarniarluni qinnuteqarsinnaavoq meerartaarnissani pissutigalugu imaluunniit inuttut arlaannik peqquteqarluni.

Ilinniartoq sivisunerpaamik ukioq ataaseq ilinniarunnaarallarnissaminut akuerineqarsinnaavoq. Ukioq ataaseq sinnerlugu ilinniarunnaarallarnissaminik kissaateqaruni ilinniarnini aallaqqataaniit qinnuteqaqqeqqaarluni aallarteqqissinnaavaa.

APA Litteraturliste

Opgaaaviliornermi najoqqtassat

1.1 Periusissaq

- PI/SPS-mi aaliangiunniukuarput, opgaaviliornermi najoqqtassat internationel referencesystem APA atorlugu ingerlanneqartassasoq
- Allani ilinniarfinni ingerlaqqiffiusinnaasuni APA systemi ingerlanneqarpoq
- Annerusumik APA-mut paassisutissat pineqarsinnaapput una Link atorlugu
http://www.phmetropol.dk//~/media/Files/Om%20Metropol/Biblioteket/Vejledninger/AP_A%20vejledning%20nov%2009.ashx

Imaluunniit una Link atorlugu: <http://vip.iva.dk/tutorials/referencer/default.htm>

1.2 Najoqqtat allattorsimaffiat / Litteraturlisti - atuakkat

- Atuakkat atorneqartut najoqqtat allattorsimaffianut allattorneqassapput, takuuk ilitsersuut qup.8
Atuakkiortup kinguliaquataa, atuakkiortup atiata aallaqqaataa. (ukioq atuakkap saqqummeria, atuakkap sumi allanneqarfia ungaluuserlugu) Atuakkap qulequataa, equngasumik allanneqassaaq. (ungaluuserlugu allanneqassaaq saqqummiunneqartup qasseria saqqummersinneqarnera) Atuakkap illoqarfik sumi saqqummeria: Atuakkanik naqiterititsisarfiup atia

Assersuut:

Kjærgåard, H., Støvring, B. & Tromborg, A. (2012). *Barnets lærende hjerne*. Frederiksberg C: Frydenlund

Poulsen, S. & Bendix, H. (2009). *Den reflekterende praktikvejleder* (2. udgave). Frederikshavn: Dafolo

- Erseqqissaatigerusukkukku opgaavilianni kapitalit ikittuinnaat atorsimallugit taava imatut allassinnaavutit:
Kjærgåard, H., Støvring, B. & Tromborg, A. (2012). *Barnets lærende hjerne*. Frederiksberg C: Frydenlund. Kapitel 5 og 7
- Quppernerni aaliangersimasunik atugaqarsimaguit imatut allassinnaavat
Kjærgåard, H., Støvring, B. & Tromborg, A. (2012). *Barnets lærende hjerne*. Frederiksberg C: Frydenlund. Side 23 - 7

1.3 Najoqputat allattorsimaffiat – Atuakkami allaatigisaq

- Atuakkami atuakkiortut amerlasimappata immaqaluunniit atuagaq inunniq amerlasuunik aaqqissuunneqarsimappat kisianni kapitali/atuakkami allaatigisaq inummiq ataatsimik allanneqarsimappat:
- Soorlu atuakkami imatut allaqqakkajuttartoq:
- Kirsten Bro, Ole Løw og Jørgen Svanholdt (red.)
- Allaatigisamik nassaaraanni alla atuakkiortoq ertarpooq, assersuutigalugu, kapitali 5-mi allanneqarsimavoq Jakob Skov Knudsen, Christina Sand Jespersen aamma Bo Jakobsen.
- Najoqputat allattorsimaffiani imatut allanneqassapput:
Ilanngussisup kinguliaquataa, atiata aallaqqaataa. (ukioq sananeqarfia). Ilanngussisup qulequtaliaa. Katiterisup atia immaqaluunniit aaqqissuisup atia (Red.) Katiterneqarnerata atia. Atuakkap illoqarfik saqqummerfia: Atuakkanik naqiterisarfik
- Assersuut:
Knudsen, J. S., Jespersen, C. S. & Jacobsen, B. (2009). *Atkomme Jensimøde – Eksistenspsykologisk perspektiv på intervention. I: Bro, K., Løw, O. & Svanholt, J. (Red.): Psykologiske Perspektiver på intervention – i pædagogiske kontekster.* (1. udgave). Denmark: Dansk Psykologisk Forlag

1.4 Najoqputat allattorsimaffiat - internetsiminngaanneersut:

- Nittartagaq aaliangersimasoq atorsimagukku "Børns vilkår-imiiit" najoqputat allattorsimaffianut allassavat, takuuk qup.9 allerpaaq:
- Pilertsitsutut piginneqqaartoq - Atuakkiortoq immaqaluunniit peqatigiiffik. (Ungaluusami ukioq nittartakkap sananeqarfia allassaaq. Ukioq allaqqanngippat u.å allassaaq.) *Quppernerup taaguutivia, innersuunneqartoq uingasumik allanneqassaaq. Sumiissusersinera - uani aamma allanneqassaaq ulloq suna nittartagaq nassaarinerlugu/takunerlugu, uani nittartakkami:*
- Assersuutigalugu:
Børns Vilkår (u.å.). *Er det min skyld at mine forældre drikker?* Ulloq iserfia 2.6.2013 uani: <http://www.bornetelefonen.dk/Temaer/Alkohol/Er%20det%20min%20skyld%20at%20mine%20forældre%20drikker.aspx>

1.5 Najoqputat allattorsimaffiat – Allaatigisaq

- Massakkut nalunarnerulaarpoq, paasissutissat atugassasi amerlanerit immaqa piginnginnassigit... kisianini:
- Ilitsersuutit qup.9-mi takukkit.
Allaatigisami allattup aqqa, atiata aallaqqaataa. (Ukioq saqqummeria ungaluuserlugu allanneqassaaq). Allaatigisap qulequataa. *Atuagassiap aqqa equngasumik allanneqassaaq, vol.* (Vol isumaqarpoq normu sorleq pineqartoq), qupperneq
- Aaku assersuutit:
[Veenhoven, R. \(2006\). Hvad ved vi om lykke. *Kognition & Pædagogik* \(60\). 14 - 50](#)
Immaqaluunniit:
[Holm, E. F. \(2009\). Et liv med børn. *Asterix* \(47\). 9 – 11](#)

1.6 Najoqputat allattorsimaffiat:

- Najoqputat allattorsimaffiat malittarisassat atorlugit allanneqassaaq, takuuk ilitsersuut qup 11.
- Najoqputat allattorsimaffiat, internetsimi quppernerit, allaatigisat, filmit, nipiwersukkat il il atorneqartut **tamarmik** najoqputat allattorsimaffianut allanneqassapput.
- Innersuussat/kilder tamarmik alfabeti malillugu allanneqassapput. Ima paasillugu, atukkat, internetsimi iserfigisat, il.il tamarmik ataatsimut najoqputat allattorsimaffianut allanneqassapput.
- Najoqputat allattorsimaffiat quppernermi nutaami aallartittuarpoq.

1.7 Innersuussinerit allaaserisami

- Opgaaviliornermi teoriimik ilangusiguit pingaaruteqarpoq atuartussap nalussanngimmagu, suminngaanniit paasissutissat pisimaneritit
- Taamaammat innersuussat allaaserisami allatassavatit
- Uani ima iliortut, ilitsersuummi qup 3 takujuk.
(*Atuakkiortup kinguliaquataa, atuakkap ukioq saqqummeria*) imaluunniit:
(*Atuakkiortup kinguliaquataa, atuakkap ukioq saqqummeria*, qupp. 132 - 147)
- Assersuut takusinnaavat:
[Barnets sprogtilegnelse er afhængigt af flere ting, fx barnets hørelse og hvor meget der snakkes med barnet \(Kjærgård, Støvring & Tromborg, 2012, qupp.138 – 158\)](#)
- Malugiuk, atuakkiortut tamarmik tulleriaarlugit atuakkami eqqaaneqarmata aqqi pinnagit.

- Isuma torraassaaq uppennilersuiguit, ajornannginnerussammat quleqtaq sumi atuarsimanerlugu
- Innersuussat najoqqutat allattorsimaffiani **allaqqasuaannassapput**
- Atuartitsinermi tusagaqarsimaguit, teorimi uppernarsarsinnaanngikkukku ima allaannassavat, takuuq ilitsersuut qup. 5
- Soorlu: [Mia Tiedtke-p erseqqissarpaa \(Atuartitsineq KOL/ISS januar 2014\) soorlu...](#) ([ilanngussaq bilag 4 takuuq](#))
- Uppernarsarneqarsinnaaguni soorlu slides-itut imaluunniit kopiigaasoq ilanngunneqassapput bilag-itut.
- Mia Tiedtke (arlaalluunnit ilinniartitsisup aqqa) najoqqutassami allanneqassanngillat.

1.8 Issuaanerit

- Issuaanerit atussagukkit uku inatsisit atussavatit, ilitsersuut qup 7 takuuk:
([Atuakkiorup kinguliaqtaa, ukioq, qupperneq](#))
- Issuaanerit ima allanneqassapput " " **imaluunniit uingasumik**
- Innersuussanni issuaanitit 100 %-imik allaqqissaassavatit. Tassa, naqinnerlutat, uniffiit, naqinnerit angisuut il. il allassavatit. Issuaanitit misissoqqeqqissaartassavatit!
- Issuaanitit naatsut allatanni allassapput, soorlu assersuut takuuks:
[Børns sprogudvikling er forskellig fra barn til barn og det er vigtigt at være opmærksom på, at "børn i perioder kan gå i stå i udviklingen" \(Kjærgård, Støvring & Tromborg, 2012, s. 138\)](#)
- Issuaanitit takisuut allatanni illassapput, assersuut takuuks:

Børns sprog udvikler sig forskelligt fra barn til barn. Det er derfor vigtigt at være opmærksom på, at når fx RABO opstiller skemaer over hvor meget sprog børn kan, når de er på en bestemt alder, kan der være store udsving. Det er fordi sprogudviklingen ofte foregår i spring:

Sprogudviklingen forløber i spring, og børn kan i perioder gå i stå i udviklingen for så efterfølgende at tage et stort spring fremad. Der er stor forskel i tempoet i normaludviklingen, nogle børn kan i 14-måneders-alderen sige mere end 100 ord, hvor andre dårligt nok kan sætte lydende sammen til mam-mam (Kjærgård, Støvring & Tromborg, 2012, s.138)

1.9 EQQAAMAJUK

- Najoqqutat allattorsimaffiat, innersuussat issuakkallu ajussanngimmata.
- Allaaserisaq akuerineqangippat piffissaajaataassaaq, pissutigalugu qulaaniittut kukkusuuusimappata.
- Allaaserisat tunniutinnginnerani tamakku misissorluaqqaakkit.

- o Piumasaqaatit najoqqtassat ilinniakkit, tulliani suliassannut piffissamik siparnerussagavit.

1.10 INNERSUUSSINERMI KUKKULUTTORNERIT

- o (Pæd/psyk-ordbog)
Naamik! Innersuussinerunngilaq. Pæd/psyk-imi ordbog-it assigiinngitsut arfineq pingasuupput, sorleq pineqarpa?
- o (Kurt Thorsen)
Naamik! Kinguliaqut kisimi, aamma ukioq suna innersuussap saqqummeria
- o (Thorsen, K., 2010)
Naamik! Innersuussami kinguliaqut ukiorlu kisimik allaqqassapput
- o (Søren Hertz, Børne og ungdomspsykiatri – nye perspektiver og uanede muligheder, Akademisk Forlag, København, 2010, 1. udgave, 4. oplag)
Naamik! Innersuussap iluani paasissutissat amerlavallaqaat. Kisimi kinguliaqut, innersuussaq ukiorlu suna saqqummernersoq
- o Atuakkortut atuakkami amerlappata, eqqarsarlutillu: Siulleq kisiat allaannarpara....
Naamik! Innersuussami atuakkortut aqqi tamarmik allaqqassapput
- o Allaaserisassinni assersuutigalugu ima allassimagussi: Internetsi quppigarsi
http://www.psykiatrafonden.dk/forside/Psykiske+sygdomme/skizofreni-mi_atuaraku....
Naamik! Internetsimi quppernerit innersuussatut suliarineqassapput taava URL-adressi paasissutissallu allat najoqqtassami ilaassapput. Allatami ima innersuussineq allassavarsi:
(psykiatrafonden, u.å)
- o Najoqquat allattorsimaffiat ima immikkoortitigaavoq, atuakkat siulliullutik allassimassallutik, tulliullutik allaatigisat/artikler kingullertullu nittartagaq.
Naamik! Tamarmik allaqqassapput, alfabeti malillugu tulleriaassapput.
- o Najoqquat allattorsimaffiat atuarlugu nalunarpooq, paasiuminartutut aaqqissuulluagaannginnami.
Naamik! Piffissaq atorluaruk, taava najoqquat allattorsimaffiat ersarinnerussaaq, titarnerit qulequittallu atorlugit. Eqqaamajullu: Najoqquat allattorsimaffiat aallartittartussaammat quperneq siulliup qulaatungaaniit.